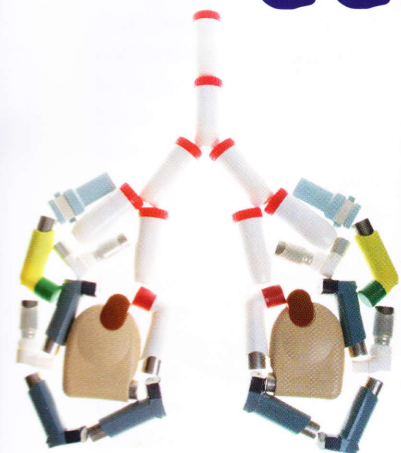

Astma en eczeem, een prikkelbaar stel

Astma en eczeem zijn beide het resultaat van een allergische prikkel. Onderdruk je de ene kwaal, dan kun je last krijgen van de andere. Arts voor homeopathie Fernand Debats pleit voor een behandeling die gericht is op een verschuiving van binnen (astma) naar buiten (eczeem).

Door Fernand Debats*

Astma is een aandoening waarbij als reactie op een allergische prikkel de spiertjes in de luchtwegen samentrekken en daarmee de luchtwegen vernauwen, waardoor men niet vrij kan ademen. Deze ziekte staat niet op zichzelf, want de reactie op een allergische prikkel kan ook plaatsvinden in een ander orgaansysteem, met name de huid. Dan is er sprake van eczeem. Anders gezegd: astma en eczeem zijn verschillende uitingsvormen van een en dezelfde aandoening. Ten slotte kunnen allergische reacties ook plaatsvinden in het darmstelsel.

Overreactie

Een allergie is een overreactie van het immuunsysteem op een normale prikkel. Deze prikkel kan iets zijn wat we eten, wat we inademen of wat we aanraken. En daarmee hebben we de drie contactvlakken van ons lichaam met de buitenwereld genoemd, waaraan allergische reacties kunnen ontstaan: darmstelsel, luchtwegen en huid. Stoffen die een allergische reactie kunnen uitlokken noemen we allergenen. Deze kunnen zich bevinden in voedsel,

in ingeademde lucht en aan voorwerpen die we aanraken. Bekende voorbeelden zijn voedingsmiddelen als aardbeien en tomaten, schimmels die in vochtige huizen groeien, stofmijten, haren van dieren, en metalen zoals nikkel in sieraden.

De overreactie die ontstaat door de ontsporing van ons immuunsysteem bestaat eruit dat het betreffende weefsel als verdediging fanatiek datgene gaat doen wat het goed kan. De luchtwegen krimpen ineen om te voorkomen dat er nog meer allergenen ingeademd worden en maken slijm om de slijmvliezen voor contact met de allergenen te behoeden.

De huid gaat overdreven snel aangroeien om de boosdoeners buiten te sluiten, waardoor >>

* Fernand Debats is arts voor homeopathie en redactielid.

schilfers ontstaan, en de darmslijmvliezen gaan slijm afscheiden, waardoor ze minder in contact komen met de voedselbrij waar immers de allergenen in zitten. In al deze gevallen ontstaan er ontstekingsreacties door stoffen die bij allergische reacties vrijkomen, zogenaamde mediators, waarvan de bekendste histamine is. Op de lange duur kunnen de betrokken weefsels blijvende schade oplopen. In de longen bestaat die blijvende schade uit het verdwijnen van longweefsel; we spreken dan van emfyseem.

Syndroomverschuiving

Er doet zich bij deze ziektebeelden een opmerkelijk fenomeen voor dat aan de wieg van de homeopathie heeft gestaan. De verschillende uitingsvormen van deze allergische reacties kunnen elkaar afwisselen. Dat wil zeggen dat astmatische reacties kunnen verdwijnen op het moment dat er zich een eczeem aan de huid ontwikkelt. Ook het omgekeerde gebeurt: iemands eczeem verdwijnt en de persoon in kwestie krijgt het benauwd. Dit overgaan van de ene ziekte-uiting in een andere noemen we syndroomverschuiving of diadoxie. In het antieke Griekenland was dit fenomeen bij de artsen al bekend onder de naam diadoxis, wat letterlijk betekent: doorgeven, het afwisselen van de wacht. De oudste voorbeelden die we kennen zijn in het boek *Aforismen* beschreven door Hippocrates, de Griekse geneesheer die nog altijd de vader van de geneeskunst wordt genoemd.

Samuel Hahnemann, de ontwerper van de homeopathische methode, kende ook talrijke voorbeelden van deze diadoctische verschuivingen. In feite is hij op het idee van de homeopathie gekomen, doordat hij observeerde dat de ene ziekte de andere kan verdringen. Dit staat uitgebreid beschreven in zijn oorspronkelijke werken *Organon der geneeskunst* en *De chronische ziekten*. De truc die hij ontwikkelde en die we nog steeds toepassen, bestaat eruit dat we een ziekte die voor het organisme als geheel sterk

belastend is, vervangen door een andere die minder belastend is. Preciezer gezegd: we vervangen een natuurlijke ziekte door een kunstmatige ziekte, die we met een homeopathisch geneesmiddel opwekken. In de praktijk blijkt deze truc het beste te werken als de kunstmatige ziekte die het geneesmiddel opwekt, precies lijkt op de natuurlijke ziekte waaraan de patiënt lijdt. Dat is de similiawet.

De wet van Hering

Verschuiving van ziektesymptomen kan in twee richtingen plaatsvinden. Van binnen naar buiten, waarbij astma verdwijnt zodra eczeem optreedt, en van buiten naar binnen, waarbij astma ontstaat doordat men eczeem onderdrukt. Al snel bleek dat de verschuiving van binnen naar buiten voor het organisme als geheel per saldo een verbetering inhoudt. Dat is in dit voorbeeld ook begrijpelijk, want je kunt beter jeuk hebben dan moeite met ademen. De observatie dat de verschuiving van binnen naar buiten gunstiger is, staat op naam van de arts Constantine Hering, een van Hahnemanns belangrijkste leerlingen en pleitbezorgers. Hahnemann zelf kende het fenomeen ook en beschrijft het in *De chronische ziekten*. Hij beschrijft met name de verbetering van het algemene innerlijke welbevinden als eerste uiting van verbetering van binnen naar buiten, die eigenlijk bij elke geslaagde homeopathische behandeling optreedt.

Ik heb me tot nu toe beperkt tot voorbeelden uit de groep van allergische ziektebeelden, maar diadoctische verschuivingen komen in een veel groter gebied van ziekteverschijnselen voor. Professor Groen beschreef er in het *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde* in 1958 een aantal en benadrukte dat ook psychische ziektebeelden kunnen afwisselen met lichamelijke, zoals een depressie met een maagzweer of darmontsteking. Andere voorbeelden die hij geeft zijn de afwisseling van migraine en rugpijn, van gewrichtsklachten en darmklachten.

Onderdrukking van symptomen

Wanneer door een behandeling een diadoctische verschuiving optreedt van buiten naar binnen, of zoals we in de homeopathie ook wel zeggen: tegen de wet van Hering, dan spreken we van suppressie, of onderdrukking van symptomen. Nu begrijpt u waarom we in de homeopathie zo beducht zijn voor het onderdrukken van symptomen met chemische middelen. Als je een symptoom onderdrukt, kun je van tevoren niet weten of er een verschuiving optreedt naar binnen of naar buiten. In de praktijk treedt er bij onderdrukking meestal een verschuiving naar binnen op. Dat komt doordat de symptomen als het ware door het organisme gekozen waren als beste oplossing op dat moment onder de gegeven omstandigheden. Als je die beste oplossing onderdrukt, wordt het lichaam gedwongen een mindere oplossing te kiezen.

De reguliere geneeskunde heeft van dit alles helaas geen kaas gegeten. Dit komt mede doordat de geneeskunde opgesplitst is in specialismen die elkaars werkgebied niet overzien. Wanneer je met een kind dat aan eczeem lijdt naar een dermatoloog gaat en zalf gebruikt, kun je in veel gevallen voor je neus zien gebeuren wat ik hierboven beschreven heb: de allergie verplaatst zich naar de luchtwegen en het kind krijgt hooikoorts of astma.

De dermatoloog beschouwt het kind als genezen, omdat het eczeem verdwenen is en de longarts begrijpt niet dat de benauwdheid ontstaan is doordat het eczeem onderdrukt is.

Wetenschappelijk onderzoek

De resultaten van effectonderzoek naar de werking van homeopathie bij astma zijn tot nu toe tamelijk pover. Een belangrijke reden daarvoor is dat de wet van Hering niet in de beoordeling wordt opgenomen. Deze wet zegt, zoals we zagen, dat genezing van binnen naar buiten verloopt. Er is kennelijk een bepaalde rangorde in de ontregelingen die klachten veroorzaken. De consequentie van de wet van Hering is dat de belangrijkste ontregeling het eerste genezen moet worden. Of anders gezegd: het organisme zal de hoogste prioriteit geven aan de diepst zittende stoornis. Wanneer bijvoorbeeld een kind met astma tevens angstig is en last heeft van nachtmerries, en het wordt goed homeopathisch behandeld, dan zullen de angsten en nachtmerries verdwijnen voordat er verbeteringen op het lijfelijke niveau optreden. Wanneer je nu het effect van de behandeling beoordeelt door alleen de longfunctie te meten, dan vind je geen enkel verschil. De consequentie is dat er vaak een langere periode nodig is voordat de verbeteringen afdalen tot in het lichaam. Een tweede reden is dat homeopathische behandeling pas effectief is wanneer in het organisme de voorwaarden voor herstel aanwezig zijn. Bij allergieën houdt dat in dat de voeding gesaneerd wordt en allergenen in het begin van de behandeling vermeden worden. In het ideale geval wordt er schone lucht en goede, onbewerkte voeding ter beschikking van het lichaam gesteld om genezing mogelijk te maken.

Kinderen

Allergieën komen steeds meer voor. Sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw kunnen we gerust spreken van een explosieve toename. Het vermoeden is gerechtvaardigd dat

dit komt doordat ons immuunsysteem sinds die tijd veel te lijden heeft gehad. Ons milieu is zwaar belast met stoffen die kunstmatig geconstrueerd zijn en die er nooit zijn geweest gedurende al die miljoenen jaren dat de mensheid bestaat. Hetzelfde geldt voor onze voeding, die voorzien wordt van allerlei klein-moleculaire stoffen als smaakverbetersaars, kleurstoffen en conserveermiddelen die lichaamsvreemd zijn en in ons lichaam als allergeen werken. Ik herinner me nog levendig mijn gesprek met een boer die me vertelde dat hij zijn eigen aardappelen niet at, omdat hij wist wat hij er allemaal op gespoten had. De veranderingen in ons immuunsysteem door straling, overmatig gebruik van antibiotica en door vaccinaties laten zich moeilijk met één vinger aanwijzen en bewijzen, maar voor wie het onder ogen wil zien, zijn er aanwijzingen genoeg. De jonge kinderen van vandaag de dag vormen de derde of vierde generatie die aan deze invloeden zijn blootgesteld. Is het dan nog vreemd dat er in ieder kinderdagverblijf rijen met pufjes staan voor in de pauze? Dit klinkt verontrustend en dat is het ook. We kunnen allergieën ook zien als de weerspiegeling van de milieuramp waar onze aarde momenteel mee kampt.

Praktische tips

Kinderen met astma en/of eczeem zijn in de meeste gevallen met goed resultaat homeopathisch behandelbaar. Naast een vakkundig begeleide constitutionele behandeling zijn daarbij vrijwel altijd maatregelen in de voeding nodig. Koemelk en producten waarin deze verwerkt is, zoals chocolademelk, pudding en vla, zijn voor kinderen met allergische klachten absoluut taboe. De tweede grote boosdoener is varkensvlees, omdat daarin net als in koemelk eiwitten zitten die allergische reacties opstuwten, ook als er geen allergie voor koemelk of varkensvlees aantoonbaar is. De top drie van allergenen na koemelk en varkensvlees zijn: citrusvruchten, noten en tarwe. Er zijn steeds meer mensen die geen tarwe verdragen en geen gewoon brood kunnen eten.

Ten slotte is er natuurlijk suiker, dat een enorme belasting voor ons organisme is. Suiker zoals wij dat kennen bestaat pas een goede driehonderd jaar, daarvoor kende men het procedé van raffinage nog niet. Het grootste probleem van toegevoegde suiker is dat het in onze darmen gaat gisten. Daarbij komt koolzuur vrij en dan wordt onze dikke darm zuur in plaats van basisch. Nederlanders gebruiken momenteel meer dan vijftig keer zo veel suiker dan een halve eeuw geleden en dat heeft rampzalige gevolgen voor ons immuunsysteem.

